

Τί μοῦ θυμίζει ἐμένα
 Ἕνα κεντρί, ἕνας πεῦκός σου,
 Μιά ῥεμματιά, μιὰ βρύση!
 Νᾶξερές πῶς ξαφνιάζομαι
 Καὶ πῶς αἰτιολογοῦμαι
 Ὡς τῆς ἄγριάς σου βαλανιδιάς
 Τὸ μυστικὸ μουρμούρι·
 Νᾶξερές πῶς κ' ἡ κάκοψη
 Ὡς κι' ἡ τραχιά της φλοῦδα
 Γένεται μέσ' ἔς τὰ χέρια μου
 Ἡ πλιὸ ἀπαλὴ σαρκίδα.
 Νᾶξερές ὠμορφο βουνό,
 Τί ἐνθύμησες μοῦ φέργουν
 Τ' ἀπάτητα τὰ βάθητα
 Τῆς μαύρης λαγκαδιᾶς σου.
 Νᾶξερές πῶς ἡ ἄβυσσος
 Καὶ τὸ τρανὸ της χάος
 Λησμονημένα καὶ παλῆα
 Κρυφὰ μοῦ ἀποσκεπάζουν.
 Νᾶξερές, ὠμορφο βουνό
 Τί κελαῖδεῖ ἔς ἐμένα

Τῆς βρύσης σου τὸ γάργαρο
 Καὶ δροσερὸ νεράκι.
 Νᾶξερές πῶς κι' ἡ πλιὸ μικρὴ
 Γλυκειὰ σταλαματιά του
 Μέσ' ἔς τὴν καρδιά μου ἀρίφνητα
 Μοῦ ξανανιώνει μάγια.
 Νᾶξερές, ὠμορφο βουνό,
 Τί πόθους μοῦ ξανάφτει
 Κι' ἕνας ἀνθός σου ταπεινός
 Μὲ τὴ μοσχοβολιά του.
 Νᾶξερές πῶς κι' ἡ μυρουδιά
 Τοῦ χόρτου σου, τοῦ βάλτου,
 Ὀνειροβότανου ἀκριβοῦ
 Γιὰ ἐμένα μυρουδιά εἶνε !

Γι' αὐτό, βουνό μου, σ' ἀγαπῶ
 Περίσ' ἀπ' ὅλα τᾶλλα,
 Γι' αὐτὸ μέσα ἔς τ' ἀνέγνωρα
 Καὶ μυστικά μου βάθια
 Τόσο κρυφὰ, τόσ' ἄστοχα
 Θερμὴ ἔχεις γένει ἀγάπη.

Ἀθῆναι 15 Ἰουλίου 1893.

† Κώστας Κρυστάλλης.

ΜΑΝΙΑΤΙΚΑ ΜΟΙΡΟΛΟΓΙΑ

(ἀπὸ ἀνέκδοτον συλλογὴν).

Β'

ΑΡΧΕΣ ΜΟΙΡΟΛΟΓΙΩΝ

(1)

Κάτου στὰ Τάρταρα τῆς γῆς, κάτου στὸν Κατουκόσμο,
 Κάθουντε πέντε λυγερές καὶ δέκα παλληκάρια·
 Μοιρελογοῦν αἱ λυγερές, κλαῖνε τὰ παλληκάρια ;
 — Τάχα νὰ στέκη ὁ οὐρανός, νὰ στέκη ὁ πάνου κόσμος ;
 Καὶ νὰ σημαίνουν αἱ ἐκκλησιές, νὰ λειτουργοῦν παπάδες ;

(2)

Πλάκα χρυσῇ, πλάκ' ἄργυρῇ, πλάκα μαλαματένια,
 Αὐτὴν τὴν νειᾶ ποῦ στέλνουμε πολλὰνε χαϊδεμένη·
 Θέλει καφέ τὴν κονταυγή, κρασί τὸ μεσημέρι,
 Καὶ μὲ τὰ λιοκαθίσματα νὰ ψενομαγερεύη.
 Θέλει καινούργιο πάπλωμα, θέλει παχὺ κρεβάτι,
 Θέλει τὸ μαξιλάρι τῆς μὲ πούπουλα γιομάτο.

(3)

Μιὰ λυγερὴ μασούριζε μετὰξι καὶ χρυσάφι
 Στᾶγρια βουνὰ μασούριζε 'στους κάμπους τὸ τυλίγει
 Καὶ μὲ τὴν Παναγιὰ μπροστὰ σταίνει τὸν ἄργαλειό τῆς·
 Πέρνει βορειᾶς τὸν ἄργαλειό κι' ἄγέρας τὸ μετὰξι.

(4)

Παγόνι μὲ χρυσὰ φτερά, καὶ μάσημένα πόδια,
 Πῶχαις στὰ νύχια μάλαμα καὶ στὴν κορφή λογάρι,
 Κῆχαις καὶ μέσα στὴν καρδιά κοῦπα μαργαριτάρια.

(5)

Ὅλον τὸν Ἄδῃ γύρισα μὲ δυὸ κερὰ στὰ χέρια·
 Μὰ γὼ θρα νειούς καὶ κλαίγανε καὶ νειές μοιρολογοῦσαν
 Κ' ἡῶρα καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ καὶ πουπουλομαδοῦσαν.

(6)

Σιμιγδαλένιο μου ψωμί, κι' ἀφράτο παξιμάδι,
 Ἄδικο, κρίμα καὶ πολὺ, νὰ κατεβῆς στὸν Ἄδῃ.

(7)

Νὰ ἤμounα κλέφτης στὸν Ἄδῃ,
 Μιὰν ἡμέρα κένσ' βράδυ·
 Νᾶκλεφτα τοὺς βουλευτάδες
 Ὑπουργοὺς καὶ γεροντάδες
 Νᾶκλεφτα καὶ τοὺς παπάδες·
 Καὶ τοὺς χρυσολειτουργάδες·
 Νᾶκλεφτα τὰ παλληκάρια
 Ὅπου εἶνε σὰν βλαστάρια·
 Νᾶκλεφτα καὶ τὲς κοπέλλες

Ποῦ εἶνε σὰν τὲς μπαμπακέλες·
 Νᾶκλεφτα τὲς παντρεμένες
 Ποῦ εἶνε νοικοκυρεμένες,
 Ὅπ' ἀφίνουν τὰ παιδιὰ τους
 Τὰ μαυροκακόμοιρά τους.

(8)

Δὲν σῶπρεπε, δὲν σῶμιαζε
 Χάμου στὴ γῆς νὰ πέσης,
 Μόν' σῶπρεπε καὶ σῶμιαζε
 Σὲ περιβόλι μέσα,
 Νὰ πέφτουν τᾶνθη ἀπάνου σου
 Τὰ μῆλα στὴν ποδιά σου,
 Τὰ κόκκινα τριαντάφυλλα
 Στὰ ροδερμάγουλά σου.

(9)

Ἄδικε πολὺ καὶ κρίμα,
 Τέτοιος νειὸς νὰ πάη στὸ μνημαῖ·
 —Τέτοιος νειὸς καὶ παλληκάρι
 Πῶς νὰ κατεβῇ στὸν Ἄδη;
 —Πῶς νὰ βγῇ ἀπ' τὴ λυοτέρη
 Καὶ νὰ πέση στὴν κασσέλα;
 —Νὰ τὸν τρῶνε τὰ σκουλίκια
 Νὰν τὸν γλείφουν τὰ χαλίκια;
 —Χωρὶς φῶς, χωρὶς φανάρι
 Πῶς νὰ κατεβῇ στὸν Ἄδη;
 —Δίχως πᾶπλωμα καὶ στρῶμα
 Πῶς νὰ πέση μὲς τὸ χῶμα;

(10)

Κομπώθηκες γελάστηκες καὶ πᾶς στὸν Κατουκόσμο·
 Θάρρεψες τ' εἶνε ἡ Κατουγῆς ὅσο καὶ τὴν ἀπάνου;
 Ἐκεῖ δὲν εἶνε μαγαζιά, δὲν εἶνε καφενέδες,
 Μον' οἱ ἄσπροι μαῦροι γίνονται κ' οἱ ρόδινοι φλωμάτοι
 Κ' οἱ τριανταφυλλοπρόσωποι μαυρίζουν κι' ἀραχνιάζουν.

(11)

Πόρτες καὶ τάβλες τοῦ σπιτιοῦ, ὅλα ματατοπῆστα,
 Τί ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ δὲ ματασερικνίζει.

(12)

Ὁ χάρος ἐβουλήθηκε νὰ φτριάσῃ περιβόλι.
 Τῶσκαψε, τὸ καλλιέργησε νὰν τὸ δένδροφυτέψῃ·
 Φυτεύει νειές γιὰ λεμονιές, τοὺς νειοὺς γιὰ κυπαρίσσια,
 Φύτεψε τὰ μικρὰ παιδιὰ τριανταφυλιές τρωγύρω,
 Ἐβάλε καὶ τοὺς γέροντες φράχτη στὸ περιβόλι.

(13)

Ἐνας ἀετὸς καθότανε στ' Ἄδῃ τὸ περιβόλι
 Καὶ πουπουλομαδιώτανε καὶ ρεῦγαν τὰ φτερά του.
 Τᾶλλα πουλιὰ τοῦ λέγανε καὶ τᾶλλα τὸν ρωτοῦσαν:
 —Τί ἔχεις, ἀητέ, ποῦ θλίβεσαι καὶ πουπουλομαδιέσαι;
 —Τὸ σπίτι μου ἀναζήτησα καὶ δὲν μπορῶ νὰ στέχω . . .
 Πᾶψ', ἄνεμε, πᾶψε, καιρέ, καὶ πᾶψ' ἡ τραμουντάνα,
 Νὰ πάω νὰ ἰδῶ στὰ σπίτια μου νὰ ἰδῶ τὸ παιὸς μὲ κλαίει,
 Νὰ ἰδῶ ἂν μὲ κλαῖν οἱ φίλοι μου, μὲ κλαῖνε οἱ ἰδικοί μου . . .
 Ὅπως μὲ κλαίει ἡ μάνα μου, κανέννας δὲ μὲ κλαίει.

(14)

Ἦθελα νὰ περπάτουνα μιὰ ἡμέρα μὲ τὸ χάρο
 Καὶ νᾶνε ἡ στράτα μας μακριὰ κι' ὁ δρόμος μας ἀλάργα,
 Νὰ κάτσω νὰ τὸν ἐρωτῶ καὶ νὰ τὸν ἐξετάζω.
 Νὰ ἰδῶ ἂν περνοῦν οἱ ἄρρωστοι καὶ γιαίνουν οἱ λαβωμένοι,
 Νὰ ἰδῶ ἂν ξαναπαντρεύωνται οἱ ματαπαντρεμένοι,
 Κι' ἂν μεγαλώνουν τὰ μικρὰ τὰ καλοχαϊδεμένα.

(15)

Ἀντίκρου ἀπ' τὸ Βενέτικο ἔρχονται τρία καράβια·
 Τῶνα ἔχει μέσα γέροντες, τᾶλλο ἔχει παλληκάρια
 Τὸ τρίτο τὸ καλλίτερο ἔχει τὲς κορασίδες.
 —Θέ μου, ναρθοῦν ναράζουνε στῆς Τίχλας¹ τὸ μπογάζι,
 Ποῦν' ὁ λιμιόνας ἀγαθὸς κι' ἀράζουν τὰ καράβια.
 Νὰ τρέξουν οἱ μάνες μὲ φλωριά κ' οἱ ἀδερφές μὲ γρόσια,
 Νὰ τρέξουν κ' ἡ μαυρόχηρες μὲ τὰ κλειδιὰ στὰ χέρια.

(16)

—Σήκω ἀπάνου, μὴν κοιμάσαι
 Τῇ μανοῦλα δὲ λυπάσαι;

* Ὁ λιμένας τῆς Σικαρδαμούλας.

—Πῶς νὰ σηκωθῶ ὁ καυμένος
 Ποῦ εἶμαι χάμου ξαπλωμένος ;
 Ποῦ εἶν' τὰ χέρια μου δαμένα,
 Καὶ τὰ μάτια μου κλεισμένα ; . . .

(17)

*ΗΘελα νὰ γενότανε στὸν Ἄδῃ πανηγύρι,
 Νᾶμουν κ' ἐγὼ πραγματευτῆς ἔς αὐτὸ τὸ πανηγύρι,
 Νὰ βάστουνα στὸν ὤμῳ μου παλληκαριοῦ τουφέκι,
 Νὰ βάστουνα στὰ χέρια μου τῶν γυναικῶν στολίδια,
 Νᾶχω καὶ μὲς τὴν τσέπη μου ἀσκάδια καὶ καρύδια,
 Νᾶχω ἔς ἓναν χρυσὸν ποξᾶ παπάδων πετραχήλια.
 Νᾶρθοῦν οἱ νειοὶ γιὰ τ' ἄλογα (;) * κ' ἡ νειές γιὰ τὰ στολίδια,
 Νᾶρθοῦν καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ γιὰ ἀσκάδια γιὰ καρύδια,
 Νᾶρθοῦν καὶ τὸ παπαδικὸ νὰ πάρουν πετραχήλια . . .

(18)

Ὁ χάρος τοὺς ἐμάζωξε σὲ μιὰ καυμένη ράχη
 Καὶ ὄντας τοὺς ἐμάζωξε, πιάνει τοὺς κογιονάρει,
 — Ἀρχοντες, ποῦν' τὰ γρόσια σας, ποῦνε καὶ τὰ σκουτιὰ σας ;
 Καὶ σεῖς, καλὲς κοδέσποινες, πῶχστε τὰ παιδιὰ σας ;
 — Τὰ γρόσια μας τάφήκαμε κι' ἄλλοι τὰ ξεφαντώνουν.
 Καὶ τὰ σκουτιὰ τάφήκαμε κ' ἄλλα κορμιὰ τὰ λυώνουν,
 Καὶ τὰ παιδιὰ τάφήκαμε κ' ἄλλοι μᾶς τὰ μαλλώνουν . . .

(19)

Στὴν μέση τῆς ἀκρογιαλίας, στὴν ἄκρη τοῦ πελάγου
 Κ' εἶνε μπαξές μὲ λεμονιές κι' ἔχει κιτριές μὲ κίτρα.
 Ἀνάμεσα μὲς τὸν μπαξὲ εἶνε μία βρυσούλα
 Κ' ἔχουν οἱ νειοὶ τὸ μπαρμπερσιό κ' ἔχουν ἡ νειές τὴν πλύστρα.
 Ἐκεῖ θὰ πᾶ νὰ ξουριστῆς κ' ἐκεῖ θὰ πᾶ νὰλλάξῃς.

(20)

Νὰ σᾶς εἰπῶ, θλιμμένες μου, ἓνα καλὸ χαμπέρι.
 Τὸ χάρο τὸν ἐπιάσανε καὶ πᾶν νὰ τὸν κρεμάσουν.
 Τάκουσαν νειοὶ καὶ χαίρονται κ' ἡ νειές κι' ἀρδινιαζάνταν,
 Λουσάρουν τὰ παπούτσια τους, κουρδίζουν τὰ ρολόγια.

* Ἴσως ἄρματα καὶ ἔχι ἄλογα.

Καὶ οἱ καλοὶ ἄξιωματικοὶ βάνουν στὴν πάντα τὸ σπαθί·
Μάρθαν στὴν πόρτα γιὰ νὰ βγοῦν, κι' αὐτὴ τὴ βρίσκουν σφαλιστή.

(21)

— Παπᾶ μου, ὄντας ἠθέλησες νὰ πᾶς νὰ λειτουργήσης
Ἡ στράτα ρόδα ἐγέμισε κ' ἡ ἐκκλησιὰ ἀγγέλους,
Οἱ ἅγιοι σὲ θαμάζανε κ' ἡ εἰκόνες σὲ εὐχιόνταν
Καὶ τὰ μικρὰ κονίσματα ὅλα περικαλιόνταν,
Παπᾶ μου ἀγγελοστόριστε, παπᾶ μου χρυσολειτουργέ,

(22)

Τρεῖς ἀντρειωμένοι βούλονται νὰ βγοῦν ἀπὸ τὸν Ἄδῃ·
Κλέψαν τοῦ χάρου τὰ κλειδιά, τοῦ χάρου τάντικλειδιά.
Κανεὶς καὶ δὲν τοὺς ἄκουσε, μιὰ λυγερὴ τοὺς εἶδε,
Μιὰ λυγερὴ τοὺς ἄκουσε, μιὰ λιγερὴ τοὺς εἶδε,
— Γιὰ πᾶρτέ με, ἀντρειωμένοι μου, πᾶρτέ με ἀπὸ τὸν Ἄδῃ.
Γιατὶ ἔφηκα μικρὸ παιδί καὶ ἄντρα παλληκάρι . . .
— Τρίζουν τὰ παπρυτσάκια σου καὶ μάς ἀκοῦνε κι' ἄλλοι . . .
— Ἐγὼ τὰ βγάνω τῆρημα καὶ τὰ πετῶ στὸν Ἄδῃ . . .

(23)

Ἦλιε μου, στὸ βασίλειμα θενὰ σοῦ παραγγεῖλω,
Τὰ λιοδαρέματα θαρβῶ νὰ σὲ ξαναρωτήσω,
Μὴν εἶδες μιὰ νειὰ καλὴ, καὶ μιὰ καλὴ κοπέλλα;
— Γιὰ πές μου τὰ σημάδια τῆς μὴν τύχη καὶ τὴν εἶδα . . .
— Ψηλόλιγν' ἦταν στὸ κορμί κι' ἀσπροδερὴ στὰ κάλλη,
Εἶχε τὰ μάτια, σὰν ἐλῆες, τὰ φρύδια σὰ γαϊτάνι,
Εἶχε τὸν ἥλιο πρόσωπο, τὰ χεῖλη τῆς μερτζάνι
Καὶ μὲς τῆς Μάνης τὰ χωριά σὰν κείνη δὲν εἶν' ἄλλη·
— Ἐφεβραδὺς ἐπέρναγα στ' Ἄδῃ τὸ περιδόλι,
Ἐκεῖ τῆς γράψαν τὸνομα μὲ τοὺς ἀποθαμένους,
Μεῦπε νὰ εἰπῶ στὸ σπίτι τῆς νὰ μὴ τὴν περιμένουν . . .

(24)

Νὰ ρίξω κ' ἐγὼ τᾶσπρo μου μὲς τοῦ φτωχοῦ τὴν πόρτα,
Σὰ λαχιστὸς ὁπώλαχα κι' ὄχι πηλιονικάτα·
— Τί ἄνθρωπος ὁπώλαχε καὶ δὲν τονεγνωρίζω
Ποῦ χρειώνει δίχως νὰ χρωστᾶ καὶ γίνεται ὀφειλέτης! . . .

* Ἐπίτηδες

Κ. Πασσαγιάννης.